

egyebeket a jóvátételi bizottság által megállapítandó értékben. Ezeknek a felbecslése már évek óta folyamatban van, de még nem fejeződött be. Az értékmegállapítások a két kormány meghallgatása után történnek, azok összegét pedig Magyarország és Ausztria jóvátételi számlájának javára írják.

Csehszlovákia ezt a kérdést most belekapcsolta a kölcsönügybe, de Bethlen ezt azzal parirozta, hogy az ügy lebonyolítása teljesen a jóvátételi bizottság dolga.

Edison Tamás hetvenhétéves

Nyilatkozott az amerikai újságíróknak. Munkakedve nagyobb mint valaha. Nem bízik a fiatal generáció alkotásaiban. Nemsokára négyórás munkanapok lesznek Amerikában

(London, február 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Edison Tamás, a világhírű feltaláló, február 14-én ünnepelte 77-ik születésnapját. Mint husz év óta mindennap, pontosan reggel nyolc órakor megjelent irodájában, szolgájának megparancsolta, hogy gratulációsokat ne bocsásson hozzá, a telefont kivánságára kikapcsolták, mert a fáradhatatlan kutató és feltaláló ezen a napon is háborítatlanul akart dolgozni.

Több amerikai újságíró és a külföldi lapok tudósítói megjelentek Edison titkáránál és kérték, eszközölje ki számukra, hogy az agg feltaláló fogadjja őket és hogy lapjuk számára nyilatkozzék. Edison azonban keményen kitartott amellett, hogy senkit sem fogad és csak amikor az újságírók kijelentették, hogy laboratóriumának előszobáját mindaddig el nem hagyják, amíg Edison legalább egy rövid nyilatkozatot nem ad, határozta el magát, hogy munkáját az esti hat óra helyett öt órakor hagyja abba hogy az újságíróknak egy rövid interjuval szolgáljon.

A technika varázslója úgy felelt a hozzáintézt kérdésekre, amint szokott, röviden és egyszerűen, nem ment bele abba, hogy a nyilatkozat nagyobb problémákkal foglalkozzék. Kijelentette, hogy 77 éve ellenére testileg és szellemileg éppen olyan frissnek és egészségesnek érzi magát, mint harminc évvel ezelőtt, munkakedve jelentékenyen nagyobb, mert hiszen még néhány szép feladata van és az idő, amely még rendelkezésére áll, nem lehet már nagyon hosszú.

— Mindazonáltal — mondta mosolyogva a feltaláló — azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy még legalább tíz esztendőm van hátra. Egész életemben tartózkodó voltam, szabályszerű életet éltem, gyomromat felesleges ételekkel soha meg nem terheltem és sohasem szenvedtem szervi betegségekben.

— Még vagyok győződve róla, — mondotta az újságíróknak — hogy a drótnélküli telefon a telefont és a telegráfot sohasem fogja pótolni, a repülőgépek és léghajók sem fogják a régi közlekedési eszközöket kiszorítani. Arra gondolni, hogy a föld és a planéták között valamilyen összeköttetést lehet létesíteni, ostobaság és abszurdum. Fantaszták és regényírók örömet találnak az ilyesmiiben, a technikusok azonban ismerik a dolgok keresztülvitelének valószínűségeit és valószínűtlenségeit.

Február 15-én megjelent Edison a new-yorki XVI. elektrotechnikai kiállításon. A kiállítási tárgyak tömege között több olyan volt, amely a közönség figyelmét nagyon felkeltette. Ilyen volt többek között az a készülék, amelyet a felfedező szellemesen *elektromos detektívnek* nevezett el. Az elektromos detektív kis automata, amely a Wertheim-szekrényeknek, a széfeknek és az ékszerfiókoknak betörés elleni biztosítását szolgálja. Ha a betörő egy Wertheim-szekrényt próbál kinyitni, amelynek zárja villamos huzalokkal összeköttetésben van a kis automatával, az automata *ijesztőlővéseket ad le és egyuttal le is fényképezi a betörőt.*

Edison megnyitó beszédében kijelentette, hogy a technikának nemsokára sikerül majd a munkát annyira megkönnyíteni, hogy *Amerika bevezetheti a négyórás munkanapokat.*

Kifizetik az erdélyi kormányzótanács által kibocsátott kincstári bonokat

A pénzügyminiszter megnyugtató nyilatkozata. Döntő fordulat előtt az ellenzéki blokk

(Bukarest, február 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Consiliul Dirigent rezsimjének egyik égetően fontos, még mindig el nem intézett kérdése a Consiliul Dirigent által kibocsátott kincstári bonok beváltása.

Beváltják a bonokat

Az erdélyi kormányzótanács tudvalevőleg az általános összeomlás pillanatában került uralomra és nyomasztó készpénzhiánnyal küzdött. Fizetési kötelezettségeinek teljesítésére nagyobb összegről kincstári bonokat bocsátott ki, de még mielőtt bonjait beválthatta volna, át kellett adnia helyét és hatáskörét. A kormányzótanács likvidálása után a bonok ügyét nem rendezték és a bonok tulajdonosait, akik az államkincstári jegyek beváltását kérték, üres ígérekkel bíztatták.

Néhány nap előtt olyan hírek terjedtek el, hogy ezeknek a bonoknak az érvényességét a kormány egyáltalában nem ismeri el. A pénzügyminiszter — mint az „Adeverul“ jelenti — ma megcáfolta ezeket a híreket és kijelentette, hogy az erdélyi kormányzótanács által annak idején

kibocsátott valamennyi kincstári bonot teljes összegben kifizetik.

A pénzügyminiszter kijelentése az érdekeltek körében általános megnyugvást keltett.

Többször jelentette már az Uj Kelet, hogy az ellenzéki blokk létrehozására irányuló tárgyalások során súlyos nehézségek merültek fel, amelyek teljesen kilátástalanná tették a blokk megalakulását. Az ellenzéki pártok vezetői a nehézségek ellenére sem hagytak fel a megegyezési kísérletekkel és mind-ent elkövetnek, hogy a paktumot valamilyen formában létrehozzák.

Az „Adeverul“ mai számának jelentése szerint néhány nap múlva döntő fordulat várható a blokk ügyében. A lap szerint ennek a hétnek a végéig föltétlenül elválik, hogy az ellenzéki blokk megvalósítható-e vagy sem. Addig ugyanis meg kell érkeznie a parasztpárt javaslatára adandó válaszoknak. Ezzel kapcsolatban az ellenzékiek között megbeszélések folynak, hogy legalább a kormány gazdasági törvényjavaslatai ellen közös tervek alapján vegyék fel a küzdelmet.

Egy tehervonat lezuhant a viaduktról és házakat temetett maga alá

Ludwigstadt felett harminc méter magasban kisklott egy vonat. Négy halottja van eddig a katasztrófának

(Gotha, február 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nürnberg-saalfeld-berlini vasútvonal legutolsó bajor állomásánál, a kis Ludwigstadt városkában borzalmas vasúti katasztrófa történt. A városka felett harminc méter magas viadukton vezet át a vasútvonal. Ma egy tehervonat teljes gyorsasággal haladt át a viadukton, a vonat kisklott és a viadukt lábánál emelkedő házakra zuhant. A vonal a szerencsétlenség színhelyén rendkívül meredek, úgy hogy ott a vonat csak csökkentett sebességgel mehetne át a veszélyes helyen. A lezuhant gyors-tehervonat fékei felmondották a szolgálatot, ez okozta azt, hogy

a teljes gyorsasággal haladó kocsi a sínekből kiugrott.

Huszonegy teherkocsi zuhant óriási robajjal a városkának a viadukt alatt elhaladó utcájára. Három teherkocsi három lakóházra esett, amelyek teljesen elpusztultak. Az egyik házon egy teherkocsi víz-zintesen fennakadt. Valóságos csodának közölhető, hogy a ház lakói közül senki meg nem sebesült. Az eddig beérkezett jelentések szerint négy vonatkiszérő meghalt. A mozdonyvezetőt és a fűtőt nem találják, valószínűen a romok alatt fekszenek eltemetve.

Az összes lezuhant kocsi szétzúzódtak, roncsaik többszáz méter körzetben repültek szét. A kocsi a földre és a házakra való zuhanása olyan rettenetes volt, hogy az egész városka megingott. A robaj folytán óriási páncélkeletkezett a lakosság körében, amely eszevesztett sietséggel elhagyta a veszélyes utcákat és igyekezett oly gyorsan, amint lehet a szerencsétlenség közeléből elmenekülni.

Ludwigstadt utcái vasutalkatrészekkel és a kocsiokban lévő szállítmányok anyagával vannak borítva. Számátalan ablakot betörték a lezuhanó cserép, vas és faalkatrészek, azonkívül is sok kárt okozott a katasztrófa a házakban. A mentési és eltakarítási munkálatok nehezen haladnak, a környékbeli városokból és falvakból igen sok tüzoltó érkezett a lakosság segítségére.

Ludwigstadt utcái vasutalkatrészekkel és a kocsiokban lévő szállítmányok anyagával

vannak borítva. Számátalan ablakot betörték a lezuhanó cserép, vas és faalkatrészek, azonkívül is sok kárt okozott a katasztrófa a házakban. A mentési és eltakarítási munkálatok nehezen haladnak, a környékbeli városokból és falvakból igen sok tüzoltó érkezett a lakosság segítségére.

Mit követelnek a fások?

A bukaresti tárgyalások. A négyesbizottság memoranduma. A régi szerződések revíziója

(Cluj-Kolozsvár, febr. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyrészi Faegyesület cluji körzetének kezdeményezésére és a nemrégien lezajlott aradi elnöki ülés határozatainak megfelelően szakbizottságot küldöttek ki Bukarestbe, amely foglalkozott a fások aktuális ügyeivel, hogy azokat memorandumban foglalva az illetékes szakminiszterek elé terjesszék.

A problémák legfontosabbjaként a CFR. tarifarevizióját tárgyalták. A mai tarifális viszonyok mellett majdnem lehetetlen a fapár fejlődése, az új vámrezsim ügye is jelentékeny alko öleme a feldolozásra váró problémáknak. Végül a régi szerződések valorizációját előkészítő törvényjavaslatához kellett a bizottságnak állást foglalnia, hogy a készülő törvény intézkedéseivel szemben

megvédhesse az érdekeltségek jogait.

Az irányelvek leszögezése után a bizottság, amelynek elnöke Groza Péter volt miniszter, tagjai Schmilivits Jakab, marosvásárhelyi fások körzetének elnöke, dr. Böszörményi Sándor főtitkár és Karpf Márton váradi körzeti titkár, megszövegezte a miniszterek elé kerülő memorandumot.

A CFR. tarifája körüli kérdésnél a bizottság részletesen kidolgozott javaslatot tett, amelyben tiltakozott a jelenleg érvényes és minden

európai állam tarifapolitikájától eltérő ötven-százalékos tarifák ellen. Míg másutt a kivitelre szánt cikkek után igazolt esetekben az exportőrök tarifamegtérítést kapnak, addig nálunk a rendesnél ötven százalékkal drágábban kell megfizetni a kivitt szállítmányok fuvardíját.

A memorandum követeli a kisebb értékű faanyagoknak, mint a fahulladéknak a ma érvényes szállítási tarifa negyedik csoportjába való beállítását azért, hogy ez az árucikk a bel-földi forgalmat tárgyat képezhesse.

A vámkérdésben

a jelenlegi vámtételek leszállítását kéri,

különösen a tölgy és tűzifára. Ráműtettek arra, hogy a jelenleg érvényben levő vámtételek mellett sem a cseh, sem a jugoszláv exporttal a hazai fások nem vehetik fel a versenyt. Szinte válságosan érezhető a magas díjtételek hatása. Tavaly ötven ezer vagon puhafára volt az exportőröknek kötések, míg erre az évre ezideig egyetlenegy kötés nem jegyezhető fel.

Mialatt a bizottság a problémák megoldása felett tárgyalt és készítette az erre vonatkozó memorandumot, legnagyobb meglepetésére arról értesült, hogy a pénzügyminisztérium szakbizottsága a vámtételek háromszoros felemelésére gondol. Minthogy erről megbízható információk voltak a memorandumot szövegező bi-

Berea-Nutritoare „Hercules“ calitate neintrecuta Czell-Fabrica de bere Cluj

Rador

zottságnak, illetékes helye komoly formáké, amíg az ményét ki ne

A régi törvényjavasl az álláspontot szerződő feleknek már a bérleti árak rizált értéke

A bizot nek elintézés

.....

Hogyan rabbit meglát

háztartásra — dánul reggeliz

— Reg

— És

— Leg

— No

— Há

Hiszen akkor

— De

pás, ami re

— Ho

minden ross

— M

kább marad

szerető férj.

Hány

anya a jesi

— A

kérdi a fiu

— I

— A

ki diadalma

Mi k

egy zsidó

— N

hában levő

szegény em

hában éhe

— N

ha volna.

— E

kénytelen

A há

szörnyen m

besietett a

tűző vacso

lakott, a

—

adok vacs

tem volna

vacserát.

Egy

pozsonyi

volt neszt

Grünwald

tudomás

A

dox kóser

Fischer,

— Az

évet tapo

—

vacsorán

érdemlén

hogy ma

ács által

előtt az ellon-

stári bont teljes ösz-

lentése az érdekelt

st keltett.

az Uj Kelet, hogy

arányuló tárgya-

merültek fel, ame-

tték a blokk meg-

vezérei a nehézsé-

a megegyezési kísé-

rek, hogy a paktumot

ák.

manak jelentése sze-

fordulac várható a

ennek a hétnek a

az ellenzéki blokk

addig ugyanis meg

javaslataira adandó

n az ellenzékiek kö-

gy legalább a korai

ellen közös tervek

t.

uktról

lá

vonat. Négy

Az eddig beérke-

onatkísérő meghalt.

tőt nem találják,

eksenek eltemetve.

esik szétzúzódtak,

etben repültek szét.

zottságnak, Groza elnök azonnal interveniált illetékes helyen, hogy ezt a tervet mindaddig komoly formában ne vigyék a minisztertanács elé, amíg az érdekeltek idevonatkozó szakvéleményét ki nem kéri.

A régi szerződések revíziójára vonatkozó törvényjavaslat ügyében a faérdekeltségek azt az álláspontot foglalták el, hogy azoknál a szerződő feleknél, akik szerződési kötelezettségeiknek már régebben azzal tettek eleget, hogy a bérleti árakat kifizették, ezt az összeget valószínűleg értékek tekintés.

A bizottság egy része a vámteletek ügyének elintézéséig Bukarestben marad.

Ez történt...

Hogyan lehet éhenhalni? Münz Mózes budai rabbit meglátogatta egyszer egy kis vidéki város rabbinusa. Beszélgetés közben a budai rabbinus elpanaszolja, hogy akármennyire is összehuzza magát, akárhogyan is takarékoskodik, sehogy sem tud kijönni a jövedelméből. A vidéki rabbinus csodálkozik azon, hogy a budai rabbinus ilyen rosszul megya sorsa.

— Biztosan sokat költ a háztartásra — mondja azután. — Mit szokott például reggelizni?

- Reggelizni? Egy csésze tejet kenyérral.
- És ebédelni?
- Legteljebb két tál étel kerül az asztalra.
- No és a vacsora?
- Hát mit gondol, még vacsorázunk is? Hiszen akkor már rég éhenhaltunk volna.

N. N. Zilah

Inkább én. Egy zsidó ember, aki rosszul élt a feleségével, találkozik egy idegen városból jött barátjával, aki megkérdi tőle, hogy-mint megy a sora. A szerencsétlen ember elpanaszolja, hogy nagyon sok baja van a feleségével, mert nagyon rossz asszony és nagyon rosszul bánik vele.

— De azért — mondja — minden rossz csapás, ami reá vár, inkább engem érjen.
— Hogy-hogy, csodálkozik a barátja, — minden rosszasa mellett ennyire szereted?
— Mintsem hogy ő maradjon özvegy, inkább maradjak én özvegy, — tejezi be szavait a szerető férj.
Grosz Henrik, Havasmező

Hány? Hány inged van? — kérdi egy anya a jesivából hazaérkező fiától.
— A rongyosokkal együtt, vagy anélkül? — kérdi a fiu.
— Legyen a rongyosokkal együtt.
— A rongyosokkal együtt... egy... — vágja ki diadalmasan a fiu.
M. Jenő, Petrosani

Mi lett volna? Késő este koldus nyit be egy zsidó házba.
— Nagyon éhes vagyok — mondja a konyhában levő háziasszonynak. — Könnyűlőn egy szegény emberen. Adjon valami harapni valót, különben éhenhalok.
— Nagyon szívesen — feleli az asszony — ha volna. Csakhogy semmi sem maradt a vacsorából.
— Ha nem ad — fenyegetőzik a koldus — kénytelen leszek úgy tenni, ahogy apám tett.

A háziasszony, aki egyedül volt a lakásban szörnyen megijedt a koldus fenyegető hangjától, besietett az éléskamrába és néhány perc alatt kitűnő vacsorát rögtönzött. Mikor a vándor már jól lakott, a gazdasszony kíváncsiságból megkérdezte:
— Mondja bácsi, mit csinált volna, ha nem adok vacsorát?
— Mit csináltam volna? — Éhesen feküdtem volna le, mint az apám tette, ha nem kapott vacsorát.
M. Jenő, Petrosani

Egyen maga is jót. Rabbi Léb Grosz, a pozsonyi rabbiszeminárium évtizedeken keresztül volt neosztora, fiatal kora óta egyhelyen, Rafael Grünwald nevű vendéglősnél étkezett, ahol köztudomás szerint nagyon rosszul főztek.
A kilencvenes évek elején egy előkelő ortodox kóser vendéglő nyílt meg Pozsonyban, a Hotel Fischer, ahol nagyon jól lehetett étkezni.
Az öreg Grosz, aki ekkor már a hetvenedik évét taposta, megszólítja a kosztadónóját:
— Frau Grünwald, jöjjön velem ma este, vacsorázunk a Fischer-étteremben, mert mi megérdemlünk egy jó vacsorát, én tudom, ötven éve hogy maga sem evett egy jófalatot. N. N. Zilah

3.32 és félre emelkedett a lej a zürichi utótőzsdén

Nagy tömegű devizákat vásárol a Banca Nationala. A párisi tőzsdén is erősen javul a lej

(Cluj-Kolozsvár, február 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej ma záratkor és az utótőzsdén olyan jegyzést ért el, ami évek óta nem fordult elő. Ennek ellenére a devizák egyáltalán nem csökkentek arra a nivóra, ami megfelelne a lej paritásának. Ha a mai lejjegyzés érvényesülne, akkor az osztrák koronát nem 378-cal hanem 410-zel kellene a valutapiacra forgalmazni.

A piac azonban módfelett tartózkodó e napokban. Ennek legközvetlenebb oka az, hogy **nincs bizalom e javulás tartóságában**, másrészt attól tartanak, hogy csak ráfizetéssel tudnák a devizákat fedezni. Maguk a devizák fölött rendelkezők pedig a drágán vásárolt árut nem hajlandók veszteséggel piacra dobni.

E tartózkodás okát a bukaresti piac magatartásában is meg lehet találni. Itt ugyanis a kolozsvári piacon érvényes árakon és magasabb árfolyamon tartják magukat a külföldi devizák. Ezt a magatartást befolyásolják azok az általunk más helyütt is megemlített tanácskozások, amelyek ma a pénzügyminiszter és a Banca Nationala kor-

mányzója között lefolytak a lejnek szokatlan gyorsaságu emelkedése tárgyában. A kormány eltökélt szándéka a lej emelkedése következtében beállható gazdasági megrázkódtatást megelőzni. Egy másik újabb jelentés azt adja hírül, hogy a Banca Nationala kormányutasításra nagymennyiségű idegen devizát fog összevásárolni, hogy a devizák az országba maradjanak és lejesés alkalmával e devizakészletekkel paralizálni lehessen a magas árakat.

Azokra, akik azt hiszik, hogy az emelkedést spekuláció idézte föl és ezt a hitüket igazolva látták azzal, hogy a mai nyitáskor a lej néhány ponttal visszament, rácafol a zárlat, amely 3.32¹/₂-es jegyzésével jóval behozta a csökkenést.

A lejre leginkább kihatással levő párisi tőzsde is további lejemelkedést mutat, amely ma záratkor 13.85-tel jegyezték a lejt. Ez a párisi tőzsdén a svájci frank jegyzésére átszámítva Zürichben 3.35-nek felel meg. Figyelmet érdemlő tünet még az is, hogy Párisban zárlatnál az összes külföldi értékek estek, ellenben a lej 13.50-ről 13.85-re szökött fel.

Még nem üritik ki a Ruhr-vidéket

Poincaré meghallgatta a francia szakértőket. Csak a jóvátételi bizottság dönthet a szakértői javaslatok felett. Újra összeült német birodalmi gyűlés

(Berlin, február 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A birodalmi gyűlés a kormánynak adott felhatalmazási törvény hatályának lejártával szerdán megkezdte tanácskozásait. A plenáris ülés elsősorban ratifikálta az Ausztriával kötött kiszolgáltatási egyezményt, majd megkezdte a pfälzi kérdéssel előterjesztett interpellációk feletti vitát. Hír szerint a szociáldemokraták a felhatalmazási törvény alapján kibocsátott

hozhatja meg a döntéseket ezekben a kérdésekben mint egyedül illetékes fórum. Ilyen pl, a moratórium ügye. Ami a Ruhr-megszállásat illeti, ebben a kérdésben csak az érdekelt francia és belga kormányok határozhatnak.

A francia fővárosban általában korainak mondják azt a hiradást, mely szerint a francia kormány egyetért a szakértői bizottságnak a Ruhr-vidék kiürítésére vonatkozó javaslatával.

Brüsszel, február 21. Theunis belga miniszterelnök a kamarában kijelentette, hogy Németország nyolc és félmilliárd arany márkával tartozik, de

Belgium hajlandó öt és félmilliárdra mérsékelni követelését,

hogy ezt a kérdést végre elintézzék.

Páris, február 21. Poincaré a szenátusban azt mondta, beszél, hogy meg akar szabadulni a kormányzás gondjaitól és erre fel fogja használni azt az alkalmat, amikor valamelyik belpolitikai kérdésben megbukhat, hogy másoknak engedje annak a külpolitikának a gondjait, amelyet ő kezdeményezett és amelyet mások is kénytelenek lesznek követni, mert ez a politika Franciaország politikája. Rosszul ismerik, mondotta a miniszterelnök, ha feltételezik róla, hogy így akar kitérni feladata elől.

több rendelet visszavonását követelik.

Berlin, febr. 21. Kormánykörökben a birodalmi gyűlés közeli tolosztatásával számolnak. A tartományi kormányok már megkezdtek az előkészületeket a választásokra. A választói listák március vége e kiegészítést nyernek.

Páris, február 21. Poincaré tegnap fogadta a Berlinből visszaérkezett francia szakértőket, akik közölték Németországban szerzett impresszióikat. mint ahogy a többi szakértők is megtették ezt kormányokkal. Francia körök remélik, hogy mindkét szakértőbizottság egyhangulag oly javaslatokat fog előterjeszteni, amelyek

a francia álláspontra nézve kedvezőek

lesznek. Mindamellert bevárják a végleges hivatalos jelentést, amely egyébként csak konzultatív jellegű lesz, mert egyedül a jóvátételi bizottság

A kamara általánosságban megszavazta a honosítási törvényt

Sándor József aggályai a törvényjavaslattal szemben. Megkezdték a javaslat részletes vitáját. A pénzügyminiszter teljesítette a képviselők követelését

(Bucuresti-Bukarest, február 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tegnap igen kellemetlen helyzetbe került. Ez egyszer nem az obstruáló ellenzéki pártok újabb blokk-törekvése okozott súlyos árakat, hanem saját pártja. A liberális párt, amelynek tagjai kijelentették, vagy felemelik a napidíjukat, vagy nem vesznek részt az üléseken és hazautaznak.

A parlament ülését délelőtt tíz órakor nyitja meg Popa-Lisceanu. A napirend első pontján a honosítási törvény általános vitájának folytatása szerepelt. Az első felszólaló, Sándor József magyar képviselő támadja a javaslatot, amely a kisebbségi állampolgárok üldöztetésének és kiűzésének lehetőségét fogja megnyitni. Kijelenti, hogy a törvényjavaslat ellenkezik a békeszerződése intencióval és biztosítja a kormányt, hogy a jogtalanul kiutasítottak majd kártérítést fognak követelni a népszövetség fóruma előtt, mint azt a lengyel kormány által kiűzött sziléziai németek is tették.

Lascu Demeter szintén a javaslat ellen beszélt, majd Atanasovici előadó válaszal a felszólalásokra és tiltakozik az ellen, hogy a kamara egy tagja felszólítsa az állampolgárok egy részét, forduljanak idegen fórumhoz. Atanasovici beszéde alatt a liberális képviselők nagy zajban törtek ki és Sándor Józsefet ingerült hangon irredentizmussal és államellenes magatartással vádolták. A zaj elűlte után a kamara általánosságban megszavazta a javaslatot.

A részletes vita

A részletes vitához először Kiss Géza szólt fel, aki kérte, hogy a naturalizálási eljárás befejezése előtt is kaphassanak utlevelet mindazok, akik a honosítási eljárás megindítását kérik. A javaslat előadója Atanasovici képviselő azonnal válaszal megígéri, hogy erre vonatkozólag a végrehajtási utasításban fognak intézkedni. Az ülés ezután végetért.

Teljesítik a képviselők követelését

Egy történt tegnap. Pontosabban, a hivatalos jelentés így végződött: A kormány a követelések teljesítése elől mereven elzárkózott. De mára megváltozott a kormány álláspontja. Így történt, hogy a pénzügyminiszter a kamara költségvetési bizottsága elé a következő javaslatot terjesztette: A parlament tagjai minden ülés után hatszáz lej napidíjat kapnak és ezenkívül havi kétezer lej fizetésben részesülnek. A költségvetési bizottság elfogadta a javaslatot és így ma már megvan a béke.

Általánosságban megszavazták a honosítási törvényt

A kamara mai ülésén tovább folytatták az állampolgárságról szóló törvényjavaslat vitáját. A kisebbségi képviselők közül ma Sándor József tartotta meg beszédét a javaslat ellen. Sándor József beszéde során a kormánypárt részéről súlyos támadások érték, végül is a kamara általánosságban megszavazta a honosítási törvényt és a részletes vitára tért át.

A kamara ülése egyébként így folyt le:

Rador
Cluj

Szentgyörgyi István

Nyolcvanharmadik születésnapját ünnepelte tegnap este Szentgyörgyi István. Élete összefügg a színészet történetével, valaha egyike volt a vándorszínészeknek, akik ekhós szekeren jártak faluról-falura, korosmaszínészekben szavalták Hamlet nagy monológját és alakítottak hőseket és királyokat, koldusokat és betegeket — éhező gyomorral és üres zsebekkel. Szentgyörgyi István is ezek közé tartozott, Szentgyörgyi István mindenekelőtt és mindenek felett, elsősorban és legfőképpen — színész.

Meleg és őszinte volt az a lelkesedés, amely Kolozsvár színházlátogató közönségét magával ragadta, amikor a nyolcvanhároméves Szentgyörgyi István alakja összenőtt Kolozsvár történelmével, Szentgyörgyi István épügy Kolozsváré, mint ahogy Szentgyörgyi a magáénak vallja ezt a régi várost. Kolozsvár és Szentgyörgyi együtt nőttek és tegnap este Kolozsvár meleg megértéssel és szeretettel hódolt kenyerespajtásának, Szentgyörgyi Istvánnak. Amikor a függöny előtt állott, hogy a zúgó tapsorkánt megköszönje, amikor a művészet babéroköröjével ősz fején meghajolt a közönség tömött sorai előtt, ki-csordult szeméből a hála és az öröm könnye, a boldogság könnye. A nagy művész, a teremő, alkotó Szentgyörgyi szeretett volna odamenni az ünneplők mindegyikéhez és melegen szeretete volna megrázni egyenként mindegyikök kezét.

Vajon mire gondolhatott Szentgyörgyi István ur, aktor, a magyar komédia háza tagja, amikor hazament régi házacskájába? Megelevenedtek-e előtte azok a figurák, amelyeket csaknem három emberöltőn keresztül ő hozott életre, megjelentek-e, hogy ünnepeljék. Megjelent-e Szentgyörgyi aktor ur előtt a régi idők vándorlása, nyomorgása és szenvedése, hallotta-e kis szobájában a régi közönség régi tapsait, összehasonlította-e a mai elismeréssel. Melyik kedvesebb, melyik becsesebb, melyiket teszi majd el drága klenodiumként emlékezésének kincsesházába, a fiatal aktor első biztató tapsait, vagy a nyolcvanhároméves agg ünnepelését. Melyik kedvesebb, melyiknek örül job-

ban, melyikről mesél majd szívesebben, hosszú, sok bajt takargató, sok bajt elaltató, kályhaduruzsoló téli estéken.

A Pillangócsata előadása pergő volt, a színészek mindegyikére átragadt az ünnepelet ihletettsége. Marsy Gizi bájos és kedves figurát csinált a darab pompás és hálás naivaszerepéből: Szentgyörgyi István után ő volt a siker főrézese. Kár, hogy csinálja a naivát, naivaskodik, ha közvetlenebb és természetesebb lenne, az alakban több lenne a vér. Laczkó Aranka felfogásban és karakterizálásban egyaránt hibátlan volt, Baróthy Erzsé és K. Tóth Erzsé jelentéktelenek voltak. Lengyel Vilmos, Cselle Lajos, Kemény László és Mihályffy László becsületes színészi munkát végeztek.

Tyrnauer István

AZ UJ KELET PANASZKÖNYVE

Az Uj Kelet tek. szerkesztőségének

Helyben

Még csak néhány napunk van február 25-éig, amikor az újságokban közzétett végső határideje is megérkezik a vallomási ívek benyújtásának és mi, több ezer kisiparos és kiskereskedő, még mindig tanácstalanul állunk az adóvallomási ivateinkkal a kezünkben, visszatartva az adóhivatalok és pénzügyigazgatóság által.

A tizenkettedik órában még egyszer azon kérelem fordulunk Önökhöz, hogy szíveskedjenek karöltve a többi helybeli lapokkal és a kereskedelmi és iparkamarával erélyesen közbenjárni, hogy fogadják el végre adóvallomásainkat és ne tegyenek ki bennünket, a mai nehéz megélhetési viszonyok között, érzékeny pénzbüntetésnek. Végre is az újságok nem az ujjukból szopták a megszabott szabbatára vonatkozó hírt és ha ez igaz, miért nem akarják elfogadni az adóhivatalok a vallomásokat?

Ennél rontosabb közérdekű ügyet alig ismerünk és így ismételtén kérjük, ne mulasszák el ügyünkben eljárni.

Cluj, 1924 február 19.

Több kisiparos, kiskereskedő és piaci árus nevében:

Pollacsek Vilmos, villanszerelő

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aaron Goldschmidt

Jákob a fogházhoz rohant.

Egy szük és nedves cellában, ott feküdt Benjámín az alája terített szalmán, haloványan és lesóványodva, — fogai lázasán verődtek össze.

— Szegény kedves Benjámínom! — kiáltott Jákob és ráborult a betegre, magához szoritotta és megcsókolta. — Hát te vagy itten! Itt ezen a rettenetes helyen! Szegény, szegény Benjámín!

Benjámín fáradt mosollyal tekintett rá. Megragadta a kezét és megcsókolta.

A fogház gondnoka félreintette Jákobot és fülébe sugta:

— Ne nyuljon hozzá, megkapta a kolerát.

— Hogy én ne nyuljak hozzá! — kiáltott Jákob és szeméből könnyek csordultak. —

Azonnal vitesse a lakásomra! Haladéktalanul gondoskodom róla, hogy szabadonbocsássák!

Este mikor Benjámín rövid alvás után felébredt és bágyadt hangon ezer kérdést intézett Jákobhoz, hogy aztán újra megszokta őt, hogy a saját utazásáról és elfogatásáról beszéljen, végre is azt mondta Jákob:

— De hát levelet vagy üzenetet egyáltalán nem hoztál a részemre Benjámín, — vagy talán nem tudtál semmit se megmenteni, amikor kiraboltak?

Fájdalmi közepette is, Benjámín ravaszul rámosolygott Jákobra és megkérte, hogy vegye a csizmáját és vágja föl a talpát.

— Odarejtettem egy levelet, amelyet az ön barátja Léwy küldött velem. Azt mondta, hogy erre a levélre mindenekelőtt vigyáznom kell. Valóságos szerencse, hogy eszembe jutott

és ilyen jól elrejtettem. Azokat ugyan jól rászedtem!

Jákob reszkető kezekkel vágta föl a csizma talpát és kihuzta a levelet. Ez volt a tartalma:

***

A békeséges lelkű Léwy üdvözlét küldi Bendixennek, a harcok fiának.

Alapjában véve pedig komisz kutya vagy és nem érdemled meg, hogy értelmes ember egyáltalán írjon neked. Hiszen azt se tudhatja az ember, hogy a levél élve talál-e rád, vagy se. Mindazonáltal egy pillanatra föltételezni kívánom, hogy jelenleg még élsz és tudomásodra akarom adni, hogy mennyit kell szenvednem és dühöngennem miattad.

Hosszu idő óta minden este én már csak így imádkoztam: Kedves jó Istenkém add, hogy Bendixen Jákobot legalább máma ne löjje le valamelyik arab, vagy beduin, vagy kabil stb. Igen, ezt cselekedtem én és szívem alaposan megkönyöültnek érezte magát. Most aztán egyszer csak levelet kapok, melyből megtudom, hogy te már a múlt év decemberében elutaztál Algirből Lengyelországba és mialatt én védelmet szereztem neked a kabilok, arabok stb. népe ellen, te a kozákok lándzsájának tártad ki hősi kebledet. Ma már bizonyára Jávába, Abessziniába, esetleg Guineába utaztál és mérgezett hegyü nyilakkal lödöznek rád, miközben én azon gondolkodom, hogy hogyan fartsam távol tőled a kozákokat. Hát ez nem lehet így tovább! Ha már egyszer imádkoznom kell érted, akkor óráról-órára és percről-percre és pontos dátummal tudomásomra kell adnod utirányodat, hogy vigyázhassak rád, vagy legalább is tudjam, hogy merre hajszojtalak, ha egyszer, — mint a cím és névjegyzékben ir-

ják, — lakhelyedet megváltoztattad léssen, viszont hírt nem adsz magadról.

Ezt a levelet olyan emberrel küldöm hozzád, aki bizonyára föl fog kutatni téged, bárhol is légy. Mikor hozzám jött, azt mondta nekem, hogy hosszú utat tett meg csak azért, hogy megtudhassa, merrefelé keressen téged és most a még hozzád vezető további rövid utacska is meg akarja tenni, hogy megtalálhasson. Én azt mondtam neki: Benjámín! — hát maga is kóborolni akar, mint valami bolond? Hiszen ez már egész chadgadójó! Vagy talán azt hiszi, hogy nem tudják azt a csavargót agyonverni anélkül is, hogy maga az oldalán legyen? — Ő azt mondta nekem: Ugyan hagyják már békében! — Mikor aztán megmondottam neki, hogy te jelenleg Lengyelországban vagy, nagyszerű kedve kerekedett: Hiszen ott lakik a reb Nánán Fürt, aki egy sábesz napon reb-Pfilippnél, a te apádnál ebédelt és valószínűleg mostan gondolat viseli.

De mikor Benjámín megtudta, hogy vizitát is kell tennie és én elkísértem a kikötőbe, hogy az egyik hajón helyet szerezzek neki, akkor már majdnem minden jókedvét elveszítette. Ránézett a lapos tengerre és azt kérdezte, hogy nem tehetné-e meg az utat gyalogszerrel. Mikor azonban biztosítottam felőle, hogy egy kicsit minden körülmények között át kell kelnie a tengeren és hogy a szárazföldi ut a tengeri uthoz hasonlítva nagyon hosszú ideig tartana, azt morogta: Hát isten neki! — és hazament és batyuba kötötte cökmökjét. Még egy narancsot is vett a részedre és úgy hiszem, alighanem arra is gondolt, vajjon ne vásároljon-e egy darab kóser húst számodra, mert azt mondta: a szegény fiu csak jóhoz volt szokva az apja házában, biztosan nehezére esik a hadikoszthoz hozzászokni.

(Folyt. köv.)

Hercules-Tápsör • Czell, Cluj-Kolozsvár

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felölés szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánymásait csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— A lakáshivatal átköltözött a polgármesteri hivatalba. A mai nap folyamán a lakáshivatal a rendőrség épületéből átköltözött a polgármesteri hivatalba, ahol a holnapi napon meg is kezdi működését. Erőldésünkre megtudtuk, hogy a rendőrségnek nincs joga lakástígyekben határozni, csak mint végrehajtó közeg a lakáshivatal határozatainak végrehajtásánál segítkezik. Gritta prefektus kéri a közönséget, hogy lakástígyekben, tekintve

hogy nem tartozik hatáskörébe, senki se keresse fel, mert az ügyben ugysem tud határozni. Ha valakinek lakástígyből kifolyólag panasa van, forduljon egyenesen a lakáshivatalhoz.

— Holnapra halasztották a minisztertanácsot. Bukarestből jelentik: Mint az Uj Kelet is jelentette, a kormány mára minisztertanácsot hívott össze. A miniszterelnök egyébránu elfoglaltsága miatt azonban a minisztertanácsot csak holnap hívják össze. A holnapi minisztertanács a legközelebb parlament elé kerülő törvényjavaslatokkal foglalkozik.

— Kormányakcióval akarják letörni a drágaságot. Ma Kolozsvárra érkezett Goma belügyi vezérfelügyelő, aki még a délelőtt folyamán a városházára ment és magához kérte Candale kapitányt, a rendőrség ármegállapító bizottságának elnökét, akinél érdeklődött az itteni megélhetési viszonyokról és a drágaság okairól. Majd Réthy Károlyt, a mézáros szövetség elnökét kérte magához, akitől szintén ilyen irányú információkat kért. A kormánybiztos ideérkezésének másik célja a város vagyonkezelésének megvizsgálása.

— A pozsonyi iparegyesület elnökét lemondatták, mert antiszemita. Pozsonyból jelentik: A város szenzációja az itteni iparegyesület vezetőjének, Kinzel Jánosnak az egyleti végrehajtóbizottság által való lemondatása. A lemondatás közvetlen oka az, hogy Kinzel János, aki a város kisszámú antiszemita iparosai között hangban mindig vezetett, újabbán ismét nekilátott az antiszemita zászlóbontásnak. A pozsonyi iparegyesület régi hagyományos intézmény, ahol csakis az iparosság érdekeit nézték és a pártpolitikát és a fajgyűlöletet nem ismerték. Kinzel János most antiszemita jelszavakkal szeretett volna operálni. Egy értekezleten az a kijelentést tette, hogy az iparegyesület elv an zsidósodva, mert a másod-elnöke és titkára zsidó. Minthogy az iparegyesületben teljesen szabad választás volt és minthogy az egyesület évtizedek óta mellőzte a politikát, a harminkét tagból álló végrehajtó bizottság nyílt ülésen tárgyalta Kinzel elnök kijelentéseit. Az ülésen Rezsucha József ügyvezető-elnök és Almássy Lajos alelnök indítványára Kinzel Jánossal szemben az egész végrehajtó bizottság bizalmatlanságot szavazott, Rezsucha hevesen tiltakozott Kinzel elnök fellépése ellen, mert az ipartestületben soha felekezeti kérdés nem merülhetett fel s arra az álláspontra helyezkedett, hogy zsidó funkcionáriusok nélkül nem dolgozik, mivel ezek feladatuk magaslátán állanak s az iparegyesület eredményes működését elsősorban ők mozdították elő. Ha ezek Kinzel elnök miatt lemondanak, ő is távozik a helyéről. Rezsucha véleményét magáévá tette a választmány. Levelét fogalmaztak meg, melyben bizalmatlanságukat fejezik ki az elnökkel szemben s erről sürgősen értesítették a külföldön időző Kinzelt.

— Jokl Sámuel halála miatt elmarad a fabál. Az Erdélyrészi Fatiszttviselők Egyesületének kolozsvári kerülete f. hó 27-én házi bált akart rendezni. Az Egyesület elnöke, Jokl Sámuel azonban 15-én Wienben váratlanul elhunyt s emiatt a bált nem tartják meg. A kerületi választmány elhatározta, hogy Jokl Sámuel nevére alapítványt létesít, amelynek jövedelmét fatiszttviselők árvaínak neveltetésére fordítja. A gyűjtés már eddig is szép eredményt mutat fel.

— Bizottság előtt vizsgálják Cuza professzor megbukott zsidó diákjai. Bukarestből jelentik: Miután a jasi egyetemen beiratkozott zsidó joghallgatók Cuza professzor szigorlatain valamennyien megbuktak, a közoktatásügyi miniszter az érdekeltek kérésére elrendelte, hogy a visszatartottak újból vizsgálhassanak Coroin professzor előtt, külön vizsgabizottság jelenlétében.

— Meghalt a Junász-vasgyár első áldozata. Tegnap számunkban jelentettük már, hogy a Junász-féle vasgyárban borzalmas szerencsétlenség történt. A szerencsétlenség úgy következett be, hogy a munkások csigával száz kilogram súlyu vasrudat akartak felvontatni. A vasrud ismeretlen okokból lezuhant és kilenc munkást súlyosan megsebesített. A súlyosan sérült munkásokat a mentők a sebészeti klinikára vitték, ahol tegnap este Barabás Lajos súlyos sérüléseibe belehalt.

— Uj zsidó kultúregylet. Sanmiclaulmare-Nagyszentmiklósból jelentik: E hó 17-én alakult itt meg az első zsidó kultúregylet, amelynek vezetésével Fried Lajost bízták meg. Az egylet a hitközséggel szoros kontaktusban fog működni és első ténykedése egy könyvtár felállítására lesz. A kultúregylet mellett megalakult az Aviva leányegylet is, amelynek vezetője Markovics Zoltánné lett. A kultúregylet létrejöttében érdemes szerepe van Taub Ábrahám timisoari zsidó liceumi tanárnak. Leányok részéről a szervező munkában részt vettek: Jászai Blanka, Szilger Margit, Szilárd Cica és Ürményi Böske, a fiúk részéről: Markovics Zoltán, Goldschmidt Sándor, Jászai Jenő, Raschtszky István és Glück Zsigá.

— Prágai mintavásár. A chehszlovák ipar a lezajlott gazdasági válság után nagyarányú mintavásáron akarja bemutatni telkészültségét. A mintavásár Prágában március 16. és 23-ika között tartják meg és ezzel kapcsolatban vendéglőipari, autombil- és butorkiállítás is rendeznek. Akik részt kívánnak venni a vásáron és a kereskedelmi és iparkamara utján igazolják magukat, azok az utlevél láttamozásának díja és a vasutdíj körül jelentékeny kedvezményben részesülnek. Az érdeklődőknek a cluji csehszlovák konzulátus (Strada Juliu Maniu 32.) készséggel ad utbaigazítást.

— Elítélték Cadis Jánost. A kolozsvári büntetőtörvényszék ma délelőtt tartott főtárgyalásán foglalkozott Cadis János háromrendbeli betöréses lopásával. A tárgyalás után, amely bővelkedett érzékeny jelenetekben, Xantapol elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a törvényszék Cadist egyévi börtönrre ítélte. Az ítéletben a védő megnyugodott, az ügyész súlyosbíttáért felebezett.

— Oroszlánvadászat — Tulonban. A nizza—tuloni vonalon egy tehervonatból, amely állatseregletet szállított, kiszabadult egy oroszlan és egy párdúc. A párdúcot nemsokára sikerült elfogni, az oroszlan azonban a vidék réme lett és Toulon közvetlen közelében garázdálkodott. A napokban egy Salvador Lopez nevű spanyol kertész, ki a Toulon melletti repülőtéren foglalatokodott, egyetlen egy csapással leterítette. Csaknem teljesen szétmárgolta áldozatát. Másnap angol turistáknak egy csoportját támadta meg az oroszlan, kik egy autóbuzson igyekeztek La Verne felé. Az oroszlan az autóbuzsra akarta vetni magát, azonban a soffőr még idejekorán teljes sebességre állította be a motort és az oroszlan ugrása célt tévesztett. Az oroszlan erre a szó szoros értelmében üldözni kezdte az autóbuzst, mely maximális sebességgel robotott. A legközelebbi községből azonnal telefonáltak a környék csendőrségeihez, melyek erre körvadászatot rendeztek, de az nem járt eredménnyel. A villák tulajdonosai eltorlaszolták házaikat és gyermekeiket nem engedték iskolába. Az oroszlan legutóbb Pierefeu mellett tünt fel, hol egy parasztnak lovat tépte szét. A kutyák ugatása és a parasztnak lármája a közeli fenýóerdőbe zavarta, hol a csendőroknak sikerült körülfárni és két lövéssel leteríteni a gyönyörű állatot. az oroszlant nemrég fogták az Atlasz-hegységben s az állatsereglet tulajdonosa tenyészclokra vásárolta meg.

— Tettenért zsebtolvaj. Ma délelőtt a kolozsvári rendőrség egyik detektívje letartóztatta Foica Nikolaj régóta körözött zsebtolvajt. A detektív a Piata Mihai Viteazulon teljesített szolgálatot és felismerte Foicát. A nyomába szegődött és akkor tartóztatta le, amikor az egyik vásárló zsebéből a pénztárcát ki akarta emelni. A tettenért zsebtolvaj ellenkezés nélkül követte a detektívet a rendőrségre. Kihallgatása után átkisérlik az ügyészségre.

— Bauer Ottó kalandja a Ruhr-vidéken. Bécsből jelentik: Bauer Ottó osztrák szociáldemokrata képviselőt, aki a luxemburgi szociálista kongresszusról való visszatértében állítólag politikai megbeszéléseket folytatott a franciák által megszállott német területek munkásvezetőivel, letartóztatták. Csak a párisi szociáldemokraták közbejárására bocsátották ismét szabadon az osztrák munkásvezért.

— Vendéglősök és kávéosok értekezlete. A vendégipari munkaadók szövetségének cluji csoportja csütörtök délután országrészi értekezletet tartott, amelyen a tolyó ügyeken kívül tárgyalták a munkásoknak a kollektív szerződésben biztosított bérrevisziós követeléseit. Az értekezlet e kérdéseken kívül szervezeti ügyekben is tanácskozott.

— A szatmári „Maszkil el dal” egylet. A legszebb zsidó erények egyike, azokat istápolni, akik szegénységükben is meg tudták tartani emberi önértéküket és tenyerüket nem nyújtják ki alamizsnáért. Megható és fölemelő, amikor látjuk, hogy egy egész tekintélyes közösség áll össze ebből a célból, hogy a szegények legszegényebbjét, a beteget támogassa titkon, nem hiúságtól, hanem a szív melegétől hajtvá. Ezt az igazi zsidó célt valósítja meg a szatmári „Maszkil el dal” egyesület, amelynek most ideérkezett mult évi jelentéséből kiderül, hogy rövid fennállása óta (1922 februárjában létesült) 820 tagot számol, akik tagjárulékokkal és természetbeni adománnyal járulnak néhány elaggott ember élethossziglani ellátásához, anyagi támogatásra szoruló beteggyászasszonyok és szegénysorsu betegek istáplálásához. Az egyesület február 24-én délután 3 órakor tartja harmadik rendes évi közgyűlését a szatmári Victoria-szálló éttermében.

Erősítsük, növeljük az erdélyi zsidók palesztinai kolóniáját Keren Kajemet adományainkkal.

— Szombaton lesz ítélet a kiskunhalasi gyilkosság ügyében. Budapestről jelentik: Az 1920-ban a lakásáról elhurcolt és embertelenül meggyilkolt Schwartz Sándor biztosítási ügynök gyilkosának, Tassy József tizedesnek ügyében a katonai ügyész kötéltálati halálbüntetést indítványozott. A védő kérte az amnesztiondelet alkalmazását, mert a büntett nem haszná vágyból történt. A hadbíróóság szombaton délután fogja az ítéletet kihirdetni.

— Hat évi fegyház helyett hat hónapi fogház. Szándékos emberöléssel vádolva állott a tábla előtt Fodorán György puji lakos, aki apósát Melescu Junon birkapásztort agyonütötte. Fodorán összeszólkozott apósával, tettelegességre került a sor Melescu vasvillát ragadott, amellyel át akarta szurn vejét. Todorán kicsavarta apósa kezéből a vasvillát és a verekedés hevében Todorán egy ökölcsapással leütötte Melescut. A dévai törvényszék hat évi fegyházra ítélte Todoránt. A szerdai felebezési tárgyaláson Rozvány dr. védő igyekezett bebizonyítani, hogy Todorán nem lépte tul az önvédelem határait és izgatottságának tulajdonitható, hogy Melescu halálát okozta. Todorán felmentését kérte. A tábla tanácsa Manescu elnöklele alatt elfogadta az érvelést és a törvényszék ítéletét hat havi börtönrre szállította le, melyet a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett. Az ítéletben az ügyész is megnyugodott.

— Döntöttek az erdélyi biztosítókról. Bukarestből jelentik: A külügyminisztériumban tegnap folytatták a román-magyar tárgyalásokat. Ez alkalommal az erdélyi biztosítótársaságok ügyéről volt szó. Hir szerint e kérdésben megegyezés történt, mely szerint az erdélyi biztosítótársaságok átadják összes ügyleteiket a kormány által kijelölendő regátblai biztosítótársaságoknak. Az e társaságok által biztosított erdélyiek megmaradnak minden joguk további élvezetében.

— Rendőrség szállotta meg a párisi árutörsdét. Párisból jelentik: A párisi árutörsdét, melyet pár nappal ezelőtt bizonytalan időre hatóságilag bezárattak, tegnap erős rendőri készség szállotta meg. A tözsde előtt több kereskedőt és vidéki gazdát letartóztattak, mert felszólítás ellenére nem hagyták el a teret.

— Pusztító tüzvész Bethlenben. Szerdán éjjel óriási tűz pusztított a beszerceuasod-megyei Beclean (Bethlen) községben. Eddig ismeretlen okból Fried Mihály fűszerkereskedő üzlete este tizenegy óra után kigyulladt és teljesen leégett, még mielőtt a mentésre csak gondolni is lehetett volna. A kár meghaladja a hétszázezer lejt.

BB

kihallgatásom

A király tegnap Mihály nemzeti kihallgatásához különböző kombinációk véleménye jelentősége lesz az

ajózásról

ap délután a kezekezet volt Bratinescu Tanorendeskedelmi államzónák és a kiértekezleten a kérdéstről, legy tárgyává teszi

ások sztrájkja

dokkmunkások méreteket ölt. a teherautósok is a következteben az a hus ára erősen az élelmiszerek teljesen jelentés sztrájkja meg egész Angliában káját beszüntetőkálták hivatalok és munkások fogja ratifikálni. szter fog elnöfelvették.

esítéséről. Több-

Gusztáv szebeni közmunkaügyi ruár 25. és 28-nybe Bukarestbe. k képviselői, a gyárldöttei, a gyárés egyetemi táés főként a ter-

tad léssen, vi-

berrel küldöm kutatni tized, jött, azt mon-tett meg csak lé keressen té-ő további rö-ogy megtalál-Benjamin! — nt valami bo-ldadjó! Vagy azt a csavar-maga az olda-eken: Ugyan aztán meg-g Lengyelor-rekedett: Hi-é, aki egy sa-ádnál ebédelt riseli.

na, hogy vizi- a kikötőbe, zek neki, ak- elveszítette. érdezte, hogy zzerrel. Mikor egy kicsit kell kelnie a a tengeri ut- tartana, azt hazament és egy narancsot ghanem arra egy darab dotta: a sze- adikoskhoz

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

...
† A clujai piaci árusok helypénze. A clujai piaci árusok régi sérelme, hogy a városi tanács a városi adótörvény alapján a helypénz négyzetméterenkénti ötven baniját három lejre emelte. Többiben kérelmezték a piaci árusok, hogy a számukra tarthatatlan adót a város vonja vissza, mert a nagy adótételek sulya alatt kénytelenek üzleteiket bezárni. Minthogy azonban a városi tanács hajthatatlan maradt, a piaci árusok elnöke, Pop Valér és alelnöke Dubau Vasile, a Sfatul kezdeményezésére Bukarestbe utaztak, ahol a pénzügyminisztériumban előadták sérelmeiket. A minisztérium utasítást adott a városnak arra nézve, hogy állapítson meg új mérsékelt adót és álljon el attól a retorziótól, amit tervezett, hogy azoknak a piaci árusoknak bódét, akik nem fizették be a magas helypénzt, el fogják távolítani.

A mai valutapiac

Ma már a nyitáson 3-27-5-tel jegyezték Zürichben a lejt. A piac szilárd volt, mindenki venni akart devizát. Magyar koronában nem volt üzlet. Gyenge forgalom mellett az árak így alakultak: osztrák korona 375-380, cseh korona 538-540, francia frank 7-90-7-90, svájci frank 32-30-32-40, dollár 187-189, font sterling 800-810, olasz lira 8-00-8-05, dinár 2-10-2-12.

Valutapiac február 21-én:

Bukarest. Devizák: Páris 750, Berlin —, London 798, Newyork 185, Róma 800, Zürich 32-00, Bécs 27, Prága 540, Budapest 40, Varsó 15.

Bukarest. Valuták: Napoleon 680, márka —, leva 130, török lira 95, font sterling 780, francia frank 750, svájci frank 31-00, olasz lira 770, drachma 330, dinár 225, dollár 181, lengyel marka 20, osztr. korona 26, magyar korona 25, cseh korona 525.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 127-5-129, Amsterdam 214³/₈-215³/₈, Newyork 578-578, London 2488-2490, Páris 24-10-24-05, Milano 2482-2480, Prága 1675-1677-5, Budapest 150-150, Belgrád 730-730, Bukarest 327-5-332-5, Varsó—, Bécs 81¹/₄-81¹/₄.

...
† A lejemelkedés és a vámilletékek leszállítása. A „Presa” közli: **Bratianu** Vintila pénzügyminiszter tegnap tanácskozást folytatott **Oromluval**, a Banca Nationala kormányzójával azokról a rendszabályokról, amelyek a lej gyors emelkedése következtében következhetős kereskedelmi és ipari bukások megakadályozására szükségesek. A lap szerint a miniszter le akarja szállítani a vámilletékeket, amelyek az emelkedés következtében nem felelnek már meg a szükségleteknek. Ezenkívül a Banca Nationalával egyetértésben

nagymennyiségű lejt dobna a külföldi piacokra azért, hogy a túlságosan rohamos emelkedés tempóját így mérsékelhesse.

...
† Tanácskoznak az Arad-csanádi vasut ügyében. Bukarestből jelentik: Az Arad-csanádi vasut ügyében a kereskedelmi minisztériumban ma folytatták a tárgyalásokat.

...
† Iparosok Lapja. A Némény Gábor kolégánk szerkesztésében megjelenő Iparosok Lapja legújabb száma semmiben nem marad mögötte az előzőeknek, amelyekről megállapítottuk, hogy becsületére válhatna bármely világvárosban megjelenő, hasonló irányú közgazdasági sajtóterméknek. A lap legújabb száma feloleli az erdélyi és bánági kisiparosság összes problémáit.

...
† A hordóhitelesítés új rendje. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium mértékhatározó vezérigazgatója elrendelte, hogy az új és régi hordókat beégetett gyártási számmal kell ellátni. Ha a hordók újak, a gyártási szám, a gyár jele, vagy cégnek kezdőbetűje égetendő be. Ez alá jön az úrtartalomnak literekben való jelzése és a tara. Ez adatok közé égetendő be a hitelesítési jegy és pedig úgy, hogy a következő évek hitelesítési jegyeire is maradjon hely.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

...
Sch. D. Nasaud. Lehetséges, hogy a szombati irás alól való felmentésről szóló rendelet még nem érkezett meg.

G. Béla, Oradeamare. Levélben válaszolunk. **L. Kalmán, Satumare.** Utána nézünk, ha valóban nem jelent meg, sorát ejtjük.

B. Oszkár. Sajnos, nem vált be.

F. L. 1. Amerikai utlevélhez a következő okmányok szükségesek: születési, nemzetiségi, erkölcsi, illetőségi, katonai, adórendezési, büntetlenségi, hivatalos orvosi bizonyítvány és nyolc fényképpel ellátott kérvény. 2. Csakis bevándorlási engedéllyel lehet a rendes kvótán belül kijutni. 3. Legszerényebb viszonyok között legalább huszezer lejbe kerül az utiköltség. Forduljon megelőzőleg valamelyik, az Uj Keletben hirdető hajóvállalathoz.

B. Salamon, Sibiu. Jelenleg nem tudunk olyan zsidó diákról, aki Bécsbe készül. Ha valaki jelentkezik, ebben a rovatban közölni fogjuk.

...
„Ez történt”-üzenetek. **M. Jenő, Petrosani:** Jönni fognak. **S. Izrael, Msziget:** Sorát ejtjük valamelyiknek. **M. Endre, Aiud:** Jobbat kérünk. **M. C. Friedmann Ratosnya:** Nem vált be. **Z. Medias:** A közölhetők közé soroztuk. **K. I. Oradeamare:** Jönni fog. **B. E. Cluj:** Vicelapokból kiirt dolgokat nem kérünk. **F. Andor, Aiud:** Közölni fogjuk. **Sz. Károly, Brasov:** Nagyon hosszú s nem elég érdekes. **P. Eugén, Msziget:** Anekdotája nagyon régi és közismert. Mást kérünk. **Engelberg I.:** Nem közölhető. **G. Andor, Cluj:** Kissé erős.

Telefon- sz. 81. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet Egeres

Mindenemű ládákat és fadóbozókat összeszegezeti és szét szedeti részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernausi (volt Kajántói-ut) 1 szám

Leszállított árak!

Harisnya, keztű és kötöttáru különleges-ségek eredeti gyári árban árusítatnak

BLATT

kötött-szövött áruhaza Cluj, Fötér 13. szám
 Allami tisztviselőknek külön engedmény

Leszállított árak!

Róka, kelme, **Szörme**festés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Ha művészi kivitelű

Butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tetszik sajnalja az utat meg a

SZÉKELY és RÉTI

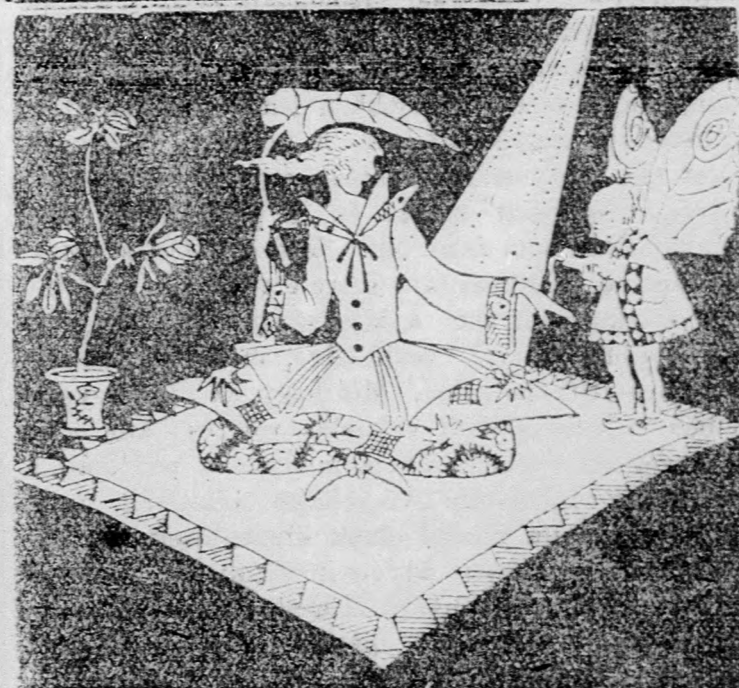
ERDÉLYRESZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt sztalosok furnirszerűségeit legolcsóbban itt szerzhetik be

Izléses, szép és olcsó

KADIMA-NYOMDA

nyomatványokat készít a Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop No. 10

Szombaton zárva!

ELIDA krém
 a bőre ápolásához

GOERZ

ROLL-TENAX

Kamrák, objektívek, tekercsfilm, filmpakk, lemezek, látszóvek

Képes árjegyzéket ingyen, bérmentve küld:

I. B. Gibson vezérképviselő Bucuresti, Str. Sevastopol 13

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

Köser husvétii erdélyi uradalmi fajbórok nagybani elárusítása Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T. Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסח

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Lohengrin.
Vasárnap: Carmen.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Pompadour. Bérletszünetben.
Szombat délután: Dandin György.
Este: Kék mazur. Kolbay Ildikó fellépésével.
Bérletszünetben.

MOZGÓK MŰSORA

Péntek, február 22.

Select-Mozgó: Figyelem! *Madame Sans Gêne fia.* Monumentális történelmi dráma 7 felvonásban Emile Moreaux regénye nyomán. Főszerepben a csodás Hesperia. Ezt a darabot katonazenekar kíséri. A műsor keretében „Zigotto mint király” pompás, kétfelvonásos vígjáték.

Uránia-Mozgó: Figyelem! Jönnék a bestiak! „Afrika borzalmi. Zara Va Huru.” Főszerepben Carl de Vogt. Csak erős lelkierteknek!

Apollo-Mozgó: A légi kalózok. Kalandortörténet 6 felvonásban. Főszerepben Harry Piel.

האגוד מצות

איום פלאסטעל (אויף וואסער טוהן נעסאדלען) נעארבישעט מיט יידישע ארבייטער כשר אף למחרתן פון הסדרות אונטער אויסזעט דער דין היצ דעה מער קען Lei 22. אב הער. בעסטעללונגען ווערען געגען פארדען אונטערען דעם בעטראגעס אדער פער נאכאנאמע אייגענאלט פערפאקטן וויד צום קאסטענערן בערענעט.

אברהם לייבסשטיין אברהם חיים שיק נדר מרדכי שיק

Heinrich Schück (Szamosujvár) Gherla

Ha ősszel termés! óhajt,
ugy szerezzé már most be a fák, szőlő stb. ápolásához szükséges eszközöket

Kun Mátyás Fia
60 év óta fennálló üzletéből

Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 2.

Értesítés!

Hamburg-Amerika Linie

United-American Lineval

Igen tisztelt utasainkkal ezennel közöljük, hogy a közös szolgálatban az

közvetlen posta és gyorshajójáratot állított be

Argentinia
Brazilia
Buenos-Aires
Rio de Janeiro
Cuba (Mexico)ba

Kérjük utasainkat, akik fenti vonalakra hajóinkon óhajtanak utazni, hogy mielőbb hozzánk forduljanak a gyors elutazás miatt szükséges felvilágosítások megadása céljából.

Teljes tisztelettel

Lazar H. Lazarovitz
a Hamburg-Amerika Linie vezérképviselője

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul 5. szám
București, Calea Grivitei 183.
Lloyd 2309

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyint: Tüdő- és hörgőhurut, köhögés, azamarkóhögés és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje házi orvost, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Első Erdélyreszi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sürgőnyec: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászat arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-beváltás!

Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kincszet tárgyakban nagy lerakat.

Osak viszontelárusítóknak!

Mircea Voda S. A. București
12 | Bulevardul Domniței | 12

Budai föld (caolin) fehér, darabos, őrlött
/// Szines földfestékek és francia okkerek ///
Nagyraktár. Prompt kiszolgálás. Kívánatra mintázott árajánlat

HÁROM NÉMET-MAGYAR GÉP- ÉS GYORSIRÓ KERESTETIK
ROMÁNUL TUDÓK ELŐNYBEN RÉSZESÜLNEK

★

Cim: Lazar H. Lazarovitz Bucuresti, Calea Grivitei 183.

★ Feltűnő olcsó árak! ★

MAGAZIN

„PARISIEN”

ÁRUHAZ

CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND 12.
Telefon 5-92

★

Február havi árjegyzéke

Férfi divatosztály:

French ing két gallérral 210, 355 lej
French ing két gallérral divat színekben 265 lej
Schifon ing 225, 258, 290 lej
Zefir ing 385 lej
Köpper alsónadrág 165 lej
Damaszt alsónadrág 210 lej
French alsónadrág rövid 110 lej
Loden divatkalap 165, 200 lej
Eredeti Pichler kalap 285 lej
Halban & Damaszk nyulszőrkalap 600 lej
Eredeti angol keménykalap 325 lej
Angol nyulszőr keménykalap 450 lej
Férfi divatsapka 65, 84, 100, 135 stb.
Férfi zsebkendő 15, 18, 25, 35, 45, 50, 60, 100 lej
Selyem nyakkendők 55, 75, 98, 110 és 150 lej
Shymi nyakkendők 15 lejtől
Férfi bokavédők 145 lej
Férfi sétatokok 38 lejtől
Selyem sál divatszínekben 120 lejtől
Férfi zokni 19, 30, 35, 55 lej
Lábszárvédő 55, 130, 160 lej
Puhagallérok 18 lej

Rövidáru osztály:

Zsebkendő 6 lej, Harisnya 27 lej,
Női ing 95 lej,
Kötött kabát 540 lej,
Női keztyű 58 lej, Női kötény 120 lej,
D. M. C. 5 lej, Cérna 9 lej.

★

Diszmi, üveg, porcellán, konyhaberendezések, lámpa, fényképrámák, gyermekjáték, gyermekkocsik, dobozárúk, bőröndárúk, piperecikkek, kosarak, farsangi áruk, kézi munkakosarak nagy választékban!

★ Feltűnő olcsó árak! ★

Férfi, női, gyermek komotcipők nagy választékban! Férfi fehérneműk megrendelésre zefirekből, selymekből 48 óra alatt készűlnek a legnagyobb izlésnek megfelelően! Nagy választék BÉBÉ-kelengyében! BÉBÉ-kelengyék megrendelésre eszközöketek! Férfi bő- és szarvaskeztűk igen nagy választékban!

APRÓHIRDETÉSEK

Jüdisches Fräulein

der deutschen Sprache vollkommen mächtig, wird als Erzieherin aufgenommen. Zuschriften an Kleiderhaus N. u. mann, Brasov erbeten. 6850

Hat évi gyakorlattal bíró fűszerességéd márc. 1-ére állást keres. Ajánlatokat fizetés megjelölésével Schächter M. Zaul de Campie címre kér. 6854

Kiadó egy 2 kemencés sütőde tel. es berendezéssel és mellékhelyiséggel, esetleg lakással is. Vagy pedig 60-80.000 lei tőkével társulnék. Kövespad-u. 8. sz. Gábos. 6880

Egy jól felszerelt könyvkötészet jutányosan eladó, esetleg egyes gépek is. Cím a kiadóban. 6843

Részvénytársaság keres németül és románul tudó gyakornokokat, valan int nyugdíjazott szintén okvetlen németül tudó tisztviselőt penzbeszedés és egyszerűbb irodai munkák elvégzéséhez. Ajánlatok német nyelven adandók be „Jövő” jellegre Lloyd-Expreshez, Str. Memorandului 24. 6846

Elszerelném Váradon központlan levő különbejáratu üres szobámat hasonlóval Clujban. Cím a kiadóban. 6806

Eladók: 3 lóerős elektromotor, új kerékpár, férfiöltönynek való finom sötétkék szövet teljes hozzávalóval. Cluj, Str. Pata 114. szám.

צ׳יזיט פֿרױלעין
פֿאַר דױטשע שפּראַך
מאַכט זיך אױס
מאַרטן שַאַכטער : צױשן
רױסװאַ. 6855

Burgonya, elsőrendű minőség, eladó mázsánként 300 lejért. Értekezni Colombo-nál, Piata Unirii 30. sz. 6853

Dentist. Jólmenő fogászati műterem azonnal eladó, esetleg társ v. ügyes asszisztens kerestetik azonnali belépésre. Kratz dentista Petroseni. 6852

Ügyes akvizitort keres lapvállalat,

ki előfizetések és hirdetések felvételében jártas és a helyi piacon be van vezetve. Cím a kiadóban.

Zsidó családnál fiatalember lakást és kosztot kaphat. Egyetem-u. 5.

Butori Legolcsóbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Fogászati cikkek

szenzációs olcsó áron beszerezhetők

Delta-Dental Depot Arad

Bul. R. g. Ferdinand

Kérjen ajánlást!

»GANZ«

FÉLE

VILAMOSAGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÉS TÁRSA
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 16. SZ.
SÜRGÖNYCIM: ALTERNO
TELEFON 991

Villamos generatorok, dinamók, motorok és transzformatorokból, valamint váltóáramu árammérőórákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. Bizományi raktár minden nagyobb városban. Költségvetéseket díjmentesen ad.

Ganz és Társa Danubius Rt. képvisellete
benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári berendezésekre és vasuti kocsikra, valamint azok tartozékaira. Lloyd 1572

Sándor Ágoston utóda

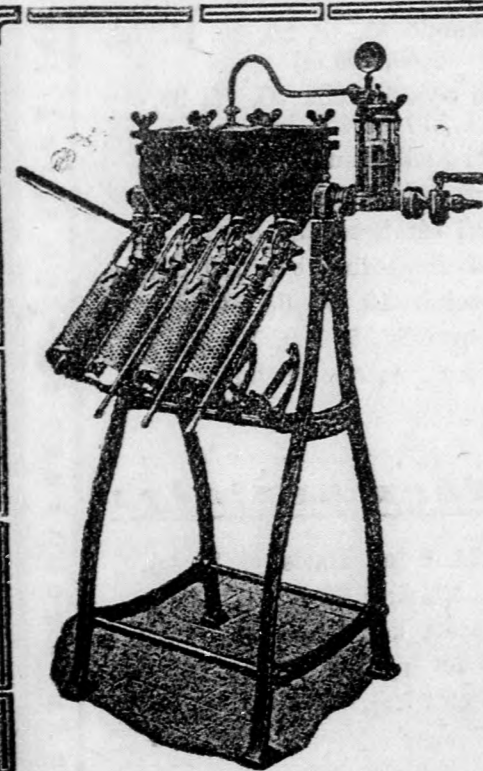
c é g n é l
üzlet-átalakítás

miatt minden cikkből

10

százalék ár-
engedmény

Női békebeli bőrkeztük újra kaphatók.
- Férfiingek mérték után. - French-ing 270 lej. Valódi Pichler gráci kalapok raktáron!!!

Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszológépek, valamint az összes alkatrészek

külön kaphatók a

Banca Industrială și Comercială Cluj, Strada Regina Maria 9.

Weisz Testvérek Rt. szalagszövőgyára Satu-Mare

Gyárt bőrkereskedők részére cipő- és eszma-huzót (struplit), rélcipő se yemfűzőt. Rövid-áru nagykereskedőknek különféle selyem-szalagokat a legversenyképesebb árakban!

DIANA GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

ERDÉLYBEN A LEGMODERNEBB ÉS LEGHIGIENIKUSABB

Mégis csak legjobb aknés nélküli borotváló por, amely az ország legrégibb gyártmánya

mely most ujonnan átpreparálva,

az arcot nem marja éskellemes hatást hagy utánna

„RASOL IDEAL“

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép kiviteli csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130—, kisebb mennyiségben lei 30— kékint. Óvakodjunk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „Ideal“ felirású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Regule Ferdinand 30.

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.